

MODEL EDUKACJI DLA WSZYSTKICH - KOLEJNA REWOLUCJA?

Ministerstwo Edukacji Narodowej zaprosiło do zapoznania się z dokumentem „Edukacja dla Wszystkich” oraz proponowanymi obszarami założeń zmian legislacyjnych w zakresie edukacji włączającej.

Dokument przewiduje szereg zmian i nowych rozwiązań w zakresie funkcjonowania polskiej oświaty w perspektywie najbliższych 10 lat.

Poniżej opisujemy główne założenia (ze wskazaniem stron na których zostały one w dokumencie szerzej opisane), natomiast w załączniku znajduje się pełna wersja Modelu.

Nowe akty prawne:

1. ustawa o centrum dziecka i rodziny;
2. ustawa o wsparciu dziecka i ucznia;
3. ustawa o wczesnym wspomaganie rozwoju dzieci i wsparciu rodzin.

Nowe instytucje:

- specjalistyczne centra wspierania edukacji włączającej w każdym powiecie – s. 36, s. 42-44 (rolę SCWEW będą mogły pełnić przedszkola, szkoły i ośrodki specjalne, będą mogły powstać jako nowe placówki lub powstać w wyniku przekształcenia placówki specjalnej);
- centra dziecka i rodziny – s. 36, s. 44-46 (powstaną z przekształcenia publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych (z wyłączeniem poradni specjalistycznych) oraz powiatowych centrów pomocy rodzinie – powiat zdecyduje na bazie której placówki zostanie utworzone CDR). Do zadań CDR będzie należało stworzenie powiatowej sieci wczesnego wspomaganie rozwoju (WWR) w którą zaangażowane będą instytucje z różnych sektorów – s. 74 i nast.;
- w ramach ORE powstanie Krajowe Centrum Koordynacji (będzie koordynowało pracę SCWEW) – s. 36;
- możliwość prowadzenia przez gminy i powiaty przedszkoli i szkół ćwiczeń (dostępność i podnoszenie jakości przygotowania kadr) – s. 104.

Nowe stanowiska:

- koordynator edukacji włączającej (nowe stanowisko w przedszkolach i szkołach, najlepiej psycholog lub pedagog specjalny edukacji włączającej) – s. 36;
- asystent ucznia – stanowisko niepedagogiczne – s. 38;
- regionalny koordynator do spraw doradztwa zawodowego na poziomie województwa – s. 93.

Kierunek zmian:

- nie przewiduje się likwidacji przedszkoli, szkół i placówek specjalnych ale konieczne będzie przeorganizowanie zasad przyjmowania do placówek specjalnych, a także tworzenie możliwości i programów wspierających ich przekształcenie się w placówki ogólnodostępne – s. 25;

- organy prowadzące będą uwzględniały potrzeby jednostek systemu oświaty w zakresie poprawy dostępności w swoich strategiach rozwoju – s. 35;
- przedszkola, szkoły i placówki będą tworzyły plan pracy w danym roku szkolnym i strategię rozwoju w okresie pięciu lat – s. 36, s. 116;
- określenie standardu zatrudnienia specjalistów – s. 37. Na każdym etapie kształcenia zatrudniany będzie psycholog i pedagog specjalny edukacji włączającej a w szkołach dla dzieci i młodzieży również pedagog szkolny. Wymiar etatów:
 1. przedszkola i szkoły dla dzieci młodzieży:
 - do 100 osób – docelowo 2 etaty (5-letni okres przejściowy – 1 etat),
 - powyżej 100 osób – docelowo 3 etaty + 0,25 etatu na kolejnych 100 uczniów (5-letni okres przejściowy – 2 etaty);
 2. szkoły dla dorosłych – docelowo 2 etaty (5-letni okres przejściowy – 1 etat);
- w przedszkolach/szkołach będą funkcjonowały zespoły wielospecjalistyczne złożone z nauczycieli i nauczycieli specjalistów, których pracami będzie kierował koordynator edukacji włączającej – s. 38;
- zapewnienie dostępności budynków, pomieszczeń przedszkoli, szkół i placówek, urządzeń (np. w pracowniach), i otoczenia szkoły – s. 40-41 (np. przestrzeń do spożywania posiłków także w szkołach ponadpodstawowych);
- ocena funkcjonalna ucznia prowadzona w środowisku nauczania i wychowania dziecka – s. 56;
- zmiany w podstawach programowych – powinny być bardziej ogólne i dawać możliwość łatwego przełożenia na działania metodyczne – s. 57;
- rozważenie rezygnacji z dopuszczania do użytku szkolnego podręczników na rzecz uszczegółowienia wytycznych dotyczących opracowywania w sposób zapewniający jak najszerszą ich dostępność dla osób uczących się – s. 59;
- dla osób wymagających dodatkowej pomocy w realizacji celów określonych w podstawie programowej szkoła zapewnia wsparcie edukacyjno-specjalistyczne (indywidualne lub grupowe, jedna z form to zajęcia rehabilitacji edukacyjnej dla uczniów niepełnosprawnych) – s. 61-62;
- włączenie uczniów w planowanie sposobów realizacji kształcenia i ocenę tego czego się nauczyli – s. 64;
- skrócenie czasu odraczania obowiązku szkolnego w przypadku dzieci z niepełnosprawnością z obecnych dwóch lat do jednego roku – s. 80 tabela;
- możliwość zapewnienia na wniosek rodziców przygotowania przedszkolnego przez 2 lata – s. 81 tabela;
- powstanie elektroniczna platforma zintegrowana z innymi bazami danych systemu oświaty – s. 114 (wsparcie zbierania danych gromadzonych podczas oceny funkcjonalnej, analiza, wykorzystywanie w bieżącej pracy i planowaniu działań);
- na każdy rok szkolny dyrektor opracowuje plan nadzoru pedagogicznego – s. 115;
- w kuratoriach powołuje się wizytatorów koordynujących działania w zakresie zapewnienia edukacji o wysokiej jakości dla wszystkich uczących się – s. 115;
- likwidacja opinii i orzeczeń – s. 134;
- pełne wdrożenie zaproponowanych zmian nastąpi na przestrzeni 10 lat – s. 136 i nast.

Kształcenie zawodowe – zmiany:

- wyodrębnienie zawodów obejmujących wykonywanie prostych czynności zawodowych – s. 90;
- poszerzenie listy zawodów o charakterze pomocniczym – s. 9;
- szkoły specjalne przysposabiające do pracy staną się branżowymi szkołami przysposabiającymi do pracy – s. 91 i preferowanym rozwiązaniem jest aby funkcjonowały w zespołach z branżowymi szkołami I stopnia – s. 92;
- każda szkoła zatrudnia doradcę zawodowego – s. 93.

Finansowanie proponowanych zmian – s. 123-128:

- zmiany w algorytmie podziału części oświatowej subwencji ogólnej:
 - a. wagi P49 i P50 – środki, które pokryją koszty standardu zatrudnienia specjalistów szkołach,
 - b. dodatkowe wagi przyporządkowane na podstawie określonego w wyniku oceny poziomu funkcjonowania ucznia i wynikającego z niego zakresu i rodzaju niezbędnego wsparcia a nie rodzaju niepełnosprawności. Przyznanie wsparcia będzie uzależnione od diagnozy specjalistycznej wykonywanej w centrum dziecka i rodziny. Proponuje się, aby to wsparcie polegało na dodatkowej liczbie godzin wsparcia edukacyjno-specjalistycznego dla uczniów w szkole od 3-20 godzin. Środków finansowych przekazanych w tym trybie nie będzie można wydatkować inaczej, niż na pokrycie wynagrodzenia nauczycieli/specjalistów realizujących zadania wspierające ucznia (obecnie obowiązujące przepisy – art. 8 i art. 35 UFO zostaną zniesione);
- dotacja celowa na dostosowanie przestrzeni szkolnej;
- w okresie wrzesień-listopad 2020 miała powstać analiza skutków finansowych zmian opisanych w tym modelu w perspektywie 10-letniej – s. 130 tabela;
- w okresie wrzesień-listopad 2020 miały zostać opracowane rozwiązania w zakresie finansowania funkcjonowania centrów dziecka i rodziny – s. 131-132 tabela.